

ORTAÖĞRETİM KURUMLARINDA SPOR ALANI UYGULAMALARININ NİTELİKLİ BİREYLERİN SEÇİMİ VE YETİŞTİRİLMESİ AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

Kadir PEPE*
İbrahim BOZKURT**

ÖZET

Araştırmada, eğitim kurumlarında uygulanan yönlendirmeli eğitim doğrultusunda, Ortaöğretim kurumlarında uygulamaya konulan spor alanı uygulamalarının nitelikli bireylerin seçimi ve yetiştirilmesi açısından değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

Veriler, literatür taraması ve Ankara ilinde spor alanı sınıfı bulunan 10 Ortaöğretim kurumunda görev yapan 25 Beden Eğitimi ve spor öğretmeni, 10 İdareci ile birebir görüşülerek, spor alanı uygulamaları ile ilgili bilgiler alınarak elde edilmiştir.

Elde edilen veriler sonucunda Ortaöğretim kurumlarında yönlendirme işleminin bilimsel yöntemlerle yapılmadığı, spor alanı öğrencilerinin yetenek seçimi ile belirlenmediği ve uygulanan müfredat programının da önceden kapatılan üç yıllık spor lisesi programı olduğu, mevcut uygulamaların genel olarak öğrencilerin seçimi ve geliştirilmesi açısından uygun olmadığı söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Ortaöğretim, Yönlendirme, Spor alanı, Nitelik

ABSTRACT

In the research, in the direction of oriental education which is carried out in secondary education institutions, it is intended to evaluate sport field applications which are put into practice in secondary education institutions from the point of view of choosing and training high quality individuals.

The data are gathered through literature search by discussing person to person with 10 heads, 25 physical education teachers who are working at 10 different secondary education institutions which have sport field classes in Ankara and by getting data about sport field applications.

As a result of the it can be said that in secondary education institutions, orientation process isn't done with scientific methods, sport field students aren't determined with their ability chooses and curriculum program which is carried out is a three years sport scholl schedule which was closed before, present applications are not suitable from the point of view of choosing and training sutudents generally.

Keywords: Secondary education, Orientation, Sport field, Quality

GİRİŞ

Bir ülkede verilen eğitimin niteliği ve uygulanışı, o ülkenin geleceği için önemli bir unsurdur. Çünkü eğitim sistemi ülkenin geleceğini temsil eden nesiller üzerinde olumlu veya olumsuz etkiler yapacaktır. Her ülke geleceğine yön verecek nitelikte insanları yetiştirmeye dönük eğitim sistemini uygulamaya çalışır. Bir ülkenin geleceği için çok önemli olan eğitimin, özde aynı olmakla birlikte farklı şekillerde tanımlanmaktadır.

* Arş. Gör., Süleyman Demirel Üniversitesi Burdur Eğitim Fakültesi

** Öğr. Gör., Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi Spor ve Spor Yüksekokulu

Eğitim bireyleri ve toplumları düzgün bir yaşam biçimine ulaştırmada ve sahip olunan bilgi, beceri ve değerleri planlı bir şekilde bir sonraki kuşağa aktarmada ve bu arada insan davranışlarını yaşantılar yoluyla değiştirme sürecidir (Yetim, 2000). Bilgi davranış ve kabiliyetlerin geliştirilmesi ve kazandırılması için uygulanan sürekli faaliyetler dizisidir (Erkal ve ark, 1998) şeklinde tanımlanırken, Tyler (1959) “eğitim ve öğretim aracılığı ile bireyin davranışında istendik değişiklikler meydana getirici nitelikte, sistemli bir süreçtir” Blomm (1979) “eğitim kişinin davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla ve kasıtlı olarak istendik değişme yaratma sürecidir” şekillerinde tanımlamaktadırlar.

Bu tanımlara bakıldığında eğitimin insanın doğumundan ölümüne kadar sürdüğünü söyleyebiliriz. Eğitimin yegane amacı nitelikli insan yetiştirmektir. Nitelikli insanın zihni gelişmesinin yanında fiziksel, sosyal ve duygusal olarak gelişimini tamamlamış olması gerekir.

İnsanlar yaratılışı itibarıyla çeşitli kabiliyet ve yeteneğe sahiptir. Bu durum göz önünde bulundurularak kişilerin özelliklerine göre, beceri ve kabiliyetlerini geliştirecek birçok okullar açılmaktadır.

Ülkemizde özellikle son yıllarda gelişmiş ülkeler seviyesine ulaşmak için bir çok alanda girdiği gelişim çabaları, günümüzde tüm hızıyla sürerken özellikle eğitim alanındaki gayretler dikkatleri çekmektedir. Bu bağlamda, gelişmiş ülkelerin eğitim sistemleri sürekli olarak incelenmekte, Türk eğitim sisteminin yeniden yapılanmasında örnek alınabilecek unsurlar belirlenerek çalışmalar sürdürülmektedir.

Yapılan çalışmalar eğitim programı çerçevesinde yapılmaya çalışılmaktadır. Eğitim programlarında hedef, içerik, öğrenme-öğretme süreci ve değerlendirme öğeleri ele alınmakta ve bu unsurlar arasında dinamik ilişkilere bakılmaktadır. Hedef kavramı içerisinde öğrenene kazandırılacak istendik davranışlar, içerik öğesi ile eğitim programında hedeflere uygun düşecek konular bütünü düşünülmektedir. Öğrenme ve öğretme sürecinde ise, hedeflere ulaşmak için hangi öğrenme-öğretme modelleri, stratejileri, yöntemleri ve teknikleri seçileceği belirtilmektedir (Demirel, 2005).

Eğitim alanındaki bu arayışlar ve gelişme sürecini, gelişmişliğin önemli bir unsuru ve eğitimin bir parçası olan (Kalyon, 1994) “Beden Eğitimi ve Spor” alanında da görmekteyiz.

Bu doğrultuda bir yandan mevcut yapılar incelenirken, diğer yandan konunun karşılaştırmalı olarak ele alınması Beden Eğitimi ve Spor bilimlerinde bir sistem arayışına, yeniden yapılanmaya götürmektedir (Aktenk, 1993). Bu alanda çeşitli programlar ve uygulamalar yapılmaya çalışılmaktadır.

Günümüzde Beden Eğitimi ve spor yetişmekte olan nesillerin temel kaynağı olan insanların fiziksel, zihinsel, sosyal ve duygusal gelişimini amaç edinen ve genel eğitimin tamamlayıcısı ve ayrılmaz bir parçası olarak bilinçli ve planlı faaliyetler olarak kabul edilmektedir (Yıldıran, 1996).

Beden Eğitimi ve Spor; nitelikli insan yetiştirmede genel eğitimin ayrılmaz bir parçası ve bütünü tamamlayıcısı durumundadır. Gelişmiş ülkelerde genel eğitimin içerisinde yer almakta ve her yaş eğitiminde uygulanmaktadır.

Ortaöğretim Kurumlarında Spor Alanı Uygulamalarının Nitelikli Bireylerin Seçimi ve Yetiştirilmesi Açısından Değerlendirilmesi

Eğitim uygulamaları ülkelerdeki farklılıklara rağmen, genellikle bireylerin genel eğitimiyle beraber ilgi, istidat ve kabiliyetlerine dönük yönlendirmeli şekilde yapılmaktadır.

Türk Milli Eğitiminin Temel ilkelerinin 6. maddesinde “Fertler eğitimleri süresince ilgi, istidat ve kabiliyetleri ölçüsünde çeşitli programlara veya okullara yönlendirilerek yetiştirilirler” denilmektedir ve “ Yöneltilmede, başarının ölçülmesinde, rehberlik hizmetleri ile objektif ölçme ve değerlendirme metodlarından yararlanılacağı” belirtilmektedir (Demirel,1998). Bu yönlendirme Ortaöğretimde başlamaktadır.

Araştırmanın amacı, eğitim kurumlarında uygulanan yönlendirmeli eğitim doğrultusunda, Ortaöğretim Kurumlarında yetenek alanı olarak konulan, Spor alanı uygulamalarının nitelikli bireylerin seçimi ve yetiştirilmesi açısından değerlendirilmesidir.

MATERYAL VE YÖNTEM

Araştırmada eğitim kurumlarında uygulanan yönlendirmeli eğitim çerçevesinde Ortaöğretim kurumlarında alan uygulamalarından Spor alanı uygulamalarının nitelikli bireylerin seçimi ve yetiştirilmesi açısından değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

Araştırmada veriler literatür taraması yöntemi ile yazılı kaynaklardan ve Ankara ilinde Spor alanında öğrenci yetiştiren 10 Ortaöğretim kurumunda görev yapan 25 Beden Eğitimi ve spor öğretmeni 10 idareci olmak üzere toplam 35 katılımcı ile birebir görüşülerek elde edilmiştir. Elde edilen veriler doğrultusunda yorumlar ve değerlendirmeler yapılmıştır.

ELDE EDİLEN VERİLER

Ortaöğretim Kurumlarında Yeni Alan Sınıf Geçme Sistemi Uygulaması

Ortaöğretim kurumlarımızda 1995-96 eğitim ve öğretim yılından itibaren “Yeni Alan Sistemi” uygulamasına geçilmiştir. Bir tür karma sistem olarak da söylenen bu sistem, eski sistemlerden de yararlanılarak hazırlanan, kredili sistemdeki özelliklerin bir çoğunun mevcut olduğu bir sistemdir. Kredili sistemden farkı, ders geçme esası yerine, sınıf geçme esasının olmasıdır. Bir çok yönden de kredili sisteme benzemektedir.

Yeni alan sisteminde de öğrencinin 9.sınıftan itibaren yöneleceği alan aynen korunmaktadır. Bu yetenek alanları; “Fen Bilimleri”, “Sosyal Bilimler”, “Türkçe-Matematik”, “Yabancı Dil”, “Sanat” ve “Spor” (Anon,1996 a) başlıkları altında tasnif edilmiştir. Bu sistemde sınıf geçme, öğrencinin yıl sonunda derslerinin ortalamalarının alan bölüm derslerinin en az 2.50, yıl sonu başarı ortalamasının en az 2.00 olması durumuna bağlıdır (Anon,1996 b).

Yeni Alan Sisteminde Beden Eğitimi ve Spor

Ortaöğretim kurumlarında Spor alanlarına öğrenciler 9. sınıfta haftada 2 saat olan Beden Eğitimi ve Spor dersi ile 1 saat olan Biyoloji dersinin yıl sonu ortalamaları dikkate alınarak seçilmektedir (Anon,1996 a). Ortaöğretimde 9.

sınıfta ortak genel kültür dersleri arasında yer alan Beden Eğitimi ve Spor dersleri 10. sınıftan itibaren spor alanı dışında tüm alanlarda seçmeli dersler arasında yer almaktadır (Anon,1996 c).

Spor Alanı, Spor Dersleri Uygulaması

Spor alanı, 10. sınıfta Beden Eğitimi, Spor ve Biyoloji, 11. sınıfta Beden Eğitimi ve Spor alan derslerinden oluşmaktadır. Bunların dışında ortak genel kültür dersleri ve alan seçmeli dersleri bulunmaktadır (Anon,1998 b).

Spor alanı spor dersleri programları, daha önce spor liselerinde uygulanan, Beden Eğitimi ve Spor Liseleri Basketbol, Futbol, Voleybol, Atletizm, Güreş, Hentbol ve Yüzme dersleri öğretim programları esas alınmakta ve 10. sınıfta halen 6 saat olarak görülen Spor dersi Beden Eğitimi ve Spor Liselerinin 3 yıllık programından alınarak, 10. ve 11. sınıflarda uygulanmaktadır (Anon, 1995) .

Spor Alanı, Spor Dersi Programları

Ortaöğretim kurumlarında uygulanan Spor Alanı ders programını incelediğimizde,geçmiş tarihlerde açılıp kapanmış olan üç yıllık Beden Eğitimi ve Spor Liseleri öğretim programlarının,olduğunu görüyoruz. Oysaki, Ortaöğretim kurumlarında Spor Alanı dersleri 10. ve 11. sınıflarda alınmaktadır. Bu programların yeniden değerlendirilip düzenlenmesi gerekir. Bu üç yıllık programın da imkanlar ölçüsünde uygulanması öğretmenlere bırakılmıştır (Anon, 1995 a). Halen Spor Alanlarında 10. ve 11. sınıflarda okutulan spor dersleri 6 saattir (Anon, 1998 b) . Bunların da okulların mevcut imkanlarıyla tam anlamıyla uygulanmadığı belirtilmektedir.

Ortaöğretimde Yönlendirme

Yönlendirme; Öğrenciyi okula ve derslerine başarılı bir uyum sağlayabilmesini kolaylaştırmak amacıyla yönetmelik hükümleri, öğretim programı, eğitici kol çalışmaları gibi konularda bilinçlendirme sürecidir. Diğer bir tanım ise, öğrencilerin ileride seçecekleri iş ve meslek alanları ile izleyecekleri üst öğrenim dallarını göz önünde tutarak okul çalışmalarına yön verme işi şeklindedir (Oğuzkan, 1993). Türk Milli Eğitimi, genel amaçlarının 6. maddesinde; “Fertler, eğitimleri süresince, ilgi, istidat ve kabiliyetleri ölçüsünde ve doğrultusunda çeşitli programlara veya okullara yöneltılarak yetiştirilirler” (Anon, 2000) ibaresi bulunmaktadır. Ortaöğretimin amaç ve görevleri de öğrencilerin yönlendirilmesi hakkındaki 30. maddede; “öğrencilerin yönlendirme işlemleri ilköğretimde başlamaktadır. Fakat yönlendirmedeki yanlışları önlemek ve muhtemel gelişmelere göre yeniden yönlendirmeyi sağlamak için Ortaöğretimde de devam eder” (Anon, 2000) denilmektedir.

“Programlarında birden fazla alana yer verilen üç yıllık liselerde 9’uncu sınıfı, dört yıllık liselerde 10’uncu sınıfı geçen öğrenciler, istek, yetenek ve derslerdeki başarı durumlarına göre alanlara yönelir veya yönlendirilir. Yönlendirme, öğrenci ve velisinin görüşü alınarak ilgili müdür yardımcısı, sınıf öğretmeni ve rehberlik öğretmeni tarafından yapılır”.

Ortaöğretim Kurumlarında Spor Alanı Uygulamalarının Nitelikli Bireylerin Seçimi ve Yetiştirilmesi Açısından Değerlendirilmesi

“Yönelme ve yönlendirmede, üç yıllık liselerde 9’uncu sınıfta, dört yıllık liselerde 9’uncu ve 10’uncu sınıfta okutulan ve alanlara kaynaklık eden derslerin yıl sonu notlarının ağırlıklı ortalaması, ya da bu derslerin yıl sonu notları esas alınır”.

“Öğrenci, alana kaynaklık eden derslere ait yıl sonu notlarının ağırlıklı ortalamasının 3.00 ve daha yukarı, ya da alana kaynaklık eden derslerin her birinden başarılı olduğu alan veya alanlardan birine yönelir”.

“Alanlara yönelme şartını taşımayan öğrenci, alanlara kaynaklık eden derslerin yıl sonu notlarının ağırlıklı ortalaması, hangi alan için daha yüksek ise o alana yönlendirilir”.

“Öğrencinin yönlendiği veya yönlendirildiği alan yerine başka bir alana devam etmek isteyen öğrenci, alana kaynaklık eden derslerin yıl sonu notlarının ağırlıklı ortalaması, tercih ettiği alana devam etmeye hak kazanmış ve ağırlıklı ortalaması en düşük olan öğrencinin ortalamasından daha aşağı olmamak kaydıyla bu alana yönelir. Yıl sonu notlarına göre başarılı alan ve bu alana yönelen öğrencilerin alanlara kaynaklık eden derslerinden aldıkları notların ağırlıklı ortalaması, en düşük ağırlıklı ortalamaya tespit edilirken dikkate alınmaz”.

“Üç yıllık liselerde 10’uncu sınıfta, dört yıllık genel lise türü okullar 11’inci sınıfa geçip birden fazla alana yönelme şartını taşıyan ve bir alana yönelmiş bulunan öğrenci, istemesi durumunda ders yılının başlamasını izleyen bir ay içinde şartlarını taşıdığı diğer bir alana geçebilir.”

“Üç yıllık liselerde 10’uncu sınıftan, dört yıllık genel lise türü okullarda 11’inci sınıftan sonraki sınıflarda not şartına bakılmaksızın isteyen öğrenci ders yılının başlamasını izleyen bir ay içinde alanını değiştirebilir. Ancak alanını değiştiren öğrenci, yeni alana ait alt sınıfın görmediği alan dersleri ile gördüğü halde bir ders saatinden fazla olan alan derslerinden sorumlu tutulur ve bu derslerden sınavlarına girmek şartıyla sorumluluk hükümlerine tâbi olur. Önceki alanında varsa sorumlu olduğu alan derslerinden muaf tutulur. Alan seçmeni dersleri ile seçmeli derslerdeki sorumluluk durumunda değişiklik yapılmaz”.

“Okulda alan açılmaması veya bir alanı tercih eden öğrenci sayısının 8’den az olması durumunda eğitim bölgesi müdürler kurulunca önlem alınarak alan açılan okullarda öğrenim görmeleri sağlanır. Bu uygulamanın mümkün olmaması durumunda ise sayıya bakılmaksızın istenilen alan açılır veya öğrenciler istedikleri alanlardan birine yönlendirilir”.

“Yabancı Dil, Sanat ve Spor alanları şartları uygun olan okullar da öğretime açılır” (Anon, 2001 b).

Ortaöğretimde Spor Alanlarına Yönlendirme

Ortaöğretimde 9. sınıfta spor alanına yönelmede kaynaklık eden dersler haftada 2 saat olan Beden Eğitimi dersi ile haftada 1 saat olan Biyoloji derslerinin yıl sonu ortalamaları esas alınmaktadır (Anon,1996 a). Bu derslerin yıl sonu ortalamalarının yüksekliği spor alanında başarılı olunabileceğinin ifadesi gibi görülmektedir. Oysa bu notların yüksek olması öğrencilerin spor alanında başarılı olabileceğinin delili değildir.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Ortaöğretim kurumlarında spor alanı uygulaması, Türk Milli Eğitiminin genel amaçlarının 6. maddesinde “ Fertler eğitimleri süresince ilgi,istidat ve kabiliyetleri doğrultusunda çeşitli programlara veya okullara yöneltilerek yetiştirilirler” (Anon, 2000) ilkesi ile yine Milli Eğitim Bakanlığı Yükseköğretim Genel Müdürlüğü’nün Yükseköğretim Mevzuatında bulunan, Yükseköğretime öğrencilerin seçiminde adayların Ortaöğretim süresindeki başarıları Yükseköğretim kurulunun uygun göreceği şekilde öğrenci seçme ve yerleştirme merkezi tarafından geliştirilecek bir yöntemle ek bir puan olarak tespit edilir ve Yükseköğretim kurumlarına giriş sınav puanlarına eklenir (Anon, 1995 b) maddesi doğrultusunda 1995-96 eğitim ve öğretim yılında “Yeni Alan Sistemi” uygulamasına geçmiştir. Bu alanlardan biriside Spor alanı uygulamasıdır.

Yukarda da belirtildiği gibi öğrenciler Ortaöğretim 9 sınıfta ilgi,istek ve kabiliyetleri doğrultusunda alanlara yönlendirilmektedir. Her alana yönelmede kaynaklık eden bazı dersler bulunmaktadır. Spor alanına kaynaklık eden derslerde 9 sınıfta görülen 2 saatlik Beden Eğitimi ve Spor dersi ile haftada 1 saat olan Biyoloji dersi olarak görülmektedir. Yetenek alanı olarak görülen Spor alanı sadece bu derslere bakılarak yönlendirme yapılıp öğrenci seçilmemelidir. Bu derslerden başarılı olması spor alanını yapacağı anlamında değildir. Bu derslerin yanında Beden Eğitimi ve spor öğretmenleri ve Spor bilimcilerinin oluşturacağı bir komisyon tarafından özel yetenek testi ile seçilmelidir.

Mevcut uygulamadaki yöneltme sağlıklı bir yöneltme değildir. Spor alanı bir yetenek alanı olmasına rağmen Beden Eğitimi her öğrencinin fiziksel, sosyal, motorsal, zihinsel gelişimleri için gereklidir. Öğrencilerin Beden Eğitimi derslerindeki değerlendirilmeleri kendi yetenekleri doğrultusunda olmalıdır. Bu derste öğrencinin yalnız fiziksel yetenekleri, becerileri değerlendirilmemelidir.

Öğrencinin, ders içi ve ders dışı çalışmalara ilgisi, gayreti, başarı ile yardımlaşma gibi, özellikler değerlendirmede göz önünde bulundurulmuş unsurlar olmalıdır. Spor dersinde ise durum farklıdır. Bu derste,sporunun spor branşlarındaki uygulamalarına ve başarısına bakılmalıdır (Anon, 1994).

Esasında öğrencilerin, yeteneklerine uygun alanlara yönlendirilme işlemi ilköğretimin amaçları ve görevleri arasında yer almaktadır ve yönlendirme işlemi ilköğretimin 6, 7 ve 8 sınıflarında yapılmalıdır (Anon, 1995 b). Her alanda olduğu gibi bu kurumlarda, spor alanlarına yönlendirilerek öğrenciler Ortaöğretim kurumlarına geldiğinde ileride spor bilimleri alanında meslek elemanları olarak yetişecek eğitime tabi olacaklardır. Bu yönlendirme ilköğretimde uzman eğitimciler tarafından yapılmalıdır. Bunun içinde iyi yetişmiş, mesleki fonksiyonu olan ve özel alan bilgisi güçlü uzman eğitimcilere ihtiyaç vardır (Kurt, 1996). İlköğretime başlayan öğrencilerin bilgi, istidat ve kabiliyetleri doğrultusunda bu yöneltme yanlışlarını önlemek ve muhtelif gelişmelere göre yeniden yöneltmeyi sağlamak amacıyla Ortaöğretimde devam etmelidir (Anon, 1995 b). Yöneltme 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanu’nun Yöneltme başlıklı 6. maddesinde, “Fertlerin ilgi ve yetenekleri doğrultusunda çeşitli programlara veya okullara yöneltilerek yetiştirilecekleri sistemin her açıdan bu yöneltmeyi gerçekleştirecek biçimde düzenleneceği,yöneltmede ve

Ortaöğretim Kurumlarında Spor Alanı Uygulamalarının Nitelikli Bireylerin Seçimi ve Yetiştirilmesi Açısından Değerlendirilmesi

başarının ölçülmesinde rehberlik hizmetlerinden ve objektif ölçme değerlendirme metotlarından yararlanılacağı” (Bilgen, 1993 ,Anon, 1995 b) biçiminde yer almış ve eğitim sisteminde mevcut öğrenci akışı uygulamalarında yöneltmeye yönelik hizmetler öngörülmesine rağmen öğrenci merkezli yönlendirme yaklaşımına yer verilmediği görülmektedir. Her ne kadar uygulamada mesleğe yöneltme adı altında bazı çalışmalar yapıp konuya çözüm getirilmesi istenmişse de bu güne kadar sistemli ve tutarlı bir yaklaşıma rastlanamamaktadır (Bilgen, 1993). Eğitimdeki yönlendirmenin çocuklardaki özel yetenekleri keşfetmenin 14 yaşından önce başlaması gerektiğine dair çok sayıda eğitimci görüşü vardır. Özel durumlar dışında, uzmanlaşma daha sonraki yıllarda gelmektedir. Eğitimin amaçlarından biri de çocuklardaki özel yetenekleri keşfetmek olmalıdır ki, belirlenen yetenekler daha sonraki dönemlerde geliştirilebilsin (Russel 1996).

Spor alanlarına yönlendirilecek öğrencilerin seçiminden önce, o yaş grubunun fiziksel özelliklerine göre normlar belirlenmelidir. Bu normlara göre değerlendirilen çocuklar belirlenen puanın üzerine çıkabilirse seçilmelidir. Önceden belirlenen normlar, spor branşlarının gerektirdiği fiziksel yapı, sürat, temel kuvvet, esneklik gibi özellikler dikkate alınarak belirlenir. Çocukluk çağında kavrama ve öğrenmenin hızlı bir şekilde gerçekleşmesinden dolayı, bir çok spor branşında 4 -6 yaşları spora başlamaya imkan tanımaktadır (Suveren, 1992). Spora başlama yaşının ve yöneltmenin bu yaşlara kadar indirgenmesi çocukların ilköğretim çağında yönlendirilmesi gereğini ortaya koymaktadır.

Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı Özel İhtisas Komisyonu Raporunda Türk Milli Eğitimi'nin, öğrencileri ilgi, istek, yetenek ve yeterlilik doğrultusunda yönlendirmeyi tatminkar düzeyde yerine getiremediği, buna karşılık sistemin işleyişi düzenlenirken, sözü edilen yönlendirme ilkesinin başarıyla uygulandığı varsayımından hareket edildiği, özel yetenekli öğrencilerin yönlendirmeleri için sanat ve spor alanları Ortaöğretimde açıldığı, ancak küçük yaşlarda ortaya çıkan ve erken yaşlardan itibaren geliştirilmesi gereken bu yetenek için Ortaöğretim düzeyinde alan oluşturulmasının işlevselliğinin tartışılacağı, çünkü ilköğretimde program yapısının ve görülen Beden Eğitimi ve Spor ders saatlerinin bu alanlara öğrenci hazırlayacak nitelikte olmadığı belirtilmektedir (Anon, 2001 a).

Spor alanlarında uygulanan ders müfredat programının da zorunlu alan derslerinden Beden Eğitimi dersi 2 saat görülürken, spor dersi 6 saat olarak görülmektedir. Bu dersler arasında bir orantısızlık bulunmaktadır. Görüşmeye katılan öğretmenler ve idarecilerin geneli 6 saatlik spor derslerinin öğrencilerin spor branşlarının farklı olmasından dolayı işlenemediğini ve yeterli branş öğretmeninin olmamasından dolayı da öğrenciler istemediği halde tek branşta toplanmak zorunda bırakıldığı ve birkaç branşta da yönetmelik gereği sınıf açamadıklarını belirtmektedirler. Böyle olunca da öğrenciler istemedikleri bir spor branşında yetiştirilmeye çalışılmaktadır. Diğer taraftan mevcut sistemde alınan derslerin öğrencilerin ÖSS sınavında başarılı olmaları için yeterli görülmemektedir. Çünkü diğer alanlarla ilgili soru çıktığı gibi Spor alanında görülen derslerin genelinden soru çıkmamaktadır. Dolayısıyla spor alanında

okuyan öğrencilerin diğer alan öğrencileri gibi bu sınavlarda başarılı olmaları beklenemez. Bu bağlamda spor alanında okuyan öğrenciler amaçları doğrultusunda bir sınava tabii tutulmadığını söyleyebiliriz. Bu da eğitimde fırsat eşitliğine ters düşmektedir.

Bugün, halen Spor alanlarında Beden Eğitimi derslerinde 10. ve 11. sınıflarda, kredili sistem öncesinde hazırlanmış olan ilköğretim okulları, lise ve dengi okullar Beden Eğitimi ve Spor dersi öğretim programları uygulanmaktadır (Anon, 1998 a). Beden Eğitimi ve Spor dersleri de mevcut sistemde okulların imkanları doğrultusunda öğretmenlerin inisiyatifine bırakılmıştır. Bu uygulamalarda mevcut imkanlarla ne derece uygulanmaktadır tartışma konusudur.

Sonuç olarak yetenek alanı olan “spor alanına” öğrencilerinin yönlendirilmesi, seçimi ve müfredat programı, nitelikli elemanların seçilip yetiştirilmesi için eğitim programının unsurlarından hedef, içerik ,öğrenme, öğretme süreci ve değerlendirme unsurları göz önünde bulundurularak hazırlanmalı ve uygulanmalıdır.

ÖNERİLER

Ortaöğretim kurumlarında uygulanan yetenek alanlarından spor alanı uygulamalarının nitelikli elemanların seçimi ve yetiştirilmesi için;

- Spor alanları spor tesisi, alt yapısı ve yeterli spor öğretmeni olan okullarda açılmalıdır.
- Yönlendirme işlemi küçük yaşlarda başlamalı, öğrencinin fiziksel, sosyal, motorsal becerilerin yanında spor branşlarındaki uygulamaları, ders içi ve ders dışı çalışmalara ilgisi, gayreti, başarısı gibi özellikleri göz önünde bulundurulmalıdır.
- Yönlendirme iyi yetişmiş mesleki fonksiyonu ve özel alan bilgisi olan uzman eğitimciler tarafından yapılmalıdır.
- Öğrenci seçimi yaş gruplarının fiziksel özelliklerine göre normlar belirlenmelidir. Bu normlara göre değerlendirilen öğrenciler belirlenen puanın üzerine çıkabilirse seçilmelidir.
- Seçim işlemleri okul idaresince başta Beden Eğitimi ve Spor öğretmeni olmak şartıyla bir komisyon tarafından yapılmalı.
- Müfredat programı eğitim programlarının unsurlarından hedef, içerik, öğrenme, öğretme süreci ve değerlendirme unsurları göz önünde bulundurularak hazırlanmalı ve uygulanmalıdır.
- Spor alanında uygulanan müfredat programından (Alan bilgisinden) ÖSS de sorular sorulmalıdır. Yada yabancı diller gibi özel yetenekle gelecek öğrenciler için ayrı bir sınav yapılmalıdır.

KAYNAKLAR

AKTENK M (1993) “İlk ve Ortaöğretimde Beden Eğitimi ve Spor Dersi İle Ders Dışı Spor Etkinliklerinde Okul Aile, Sosyal Çevre ilişkileri Sistematiği” Eğitim kurumlarında Beden Eğitimi ve Spor 2. Ulusal Sempozyumu, M.E.B Basımevi, s.75,79, Ankara.

Anon (1992) T.C. Milli Eğitim Bakanlığı, Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı, “Öğretmen Yetiştirme Koordinasyonu, Milli Eğitim Temel Kanunu”, Milli Eğitim Basımevi,s.392,388-394, Ankara

Anon (1994) T.C. Milli Eğitim Bakanlığı,O.B.E.S.İ.E.D Başkanlığı İlköğretim Kurumları Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Ders İçi ve Ders Dışı Çalışmaları Talimatı, Milli Eğitim Basımevi, s.100-102,Ankara

Anon (1995 a) T.C. Milli Eğitim Bakanlığı, TTK Başkanlığı 1.10.1987 Tarih ve 167 Sayılı Kararı, Beden Eğitimi ve Spor Liseleri Öğretim Programları,Milli Eğitim Basımevi,Ankara

Anon (1995 b) T.C.Milli Eğitim Bakanlığı,“Yükseköğretim Genel Müdürlüğü Yükseköğretim Mevzuatı” s.61, Ankara

Anon (1996 a), T.C. Milli Eğitim Bakanlığı, 15 Ocak ve 2447 Sayılı Tebliğler Dergisi, s.18

Anon (1996 b),T.C. Milli Eğitim Bakanlığı, 19 Temmuz ve 1460 Sayılı Tebliğler Dergisi, Resmi Gazete, Sayı:22701,s.15

Anon (1996 c), T.C. Milli Eğitim Bakanlığı, 17 Haziran ve 2455 Sayılı Tebliğler Dergisi.

Anon (1998 a) T.C. M.E.G.S.B İlköğretim Okulları,Lise ve Dengi Okullar Beden Eğitimi Dersi Öğretim Programları,Milli Eğitim Basımevi, s.276-395,İstanbul

Anon (1998 b) T.C. Milli Eğitim Bakanlığı, Eylül ve 2492 Sayılı Tebliğler Dergisi ,s.1134

Anon (2000) T.C. Milli Eğitim Bakanlığı,Okul İçi Beden Eğitimi ve Spor İzcilik Dairesi Başkanlığı, Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Ders İçi ve Dışı Çalışmaları Rehberi,Milli Eğitim Basımevi,s.17,41-46,Ankara

Anon (2001a) Devlet Planlama Teşkilatı Yayın ve Temsil Dairesi Başkanlığı, Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı, Ortaöğretim, Genel Eğitim, Mesleki Eğitim, Teknik Eğitim, Özel İhtisas Komisyonu Raporu, Yayın No:2576,s.50, Ankara.

Anon (2001 b) T.C. Milli Eğitim Bakanlığı,Ortaöğretim Kurumlarında Uygulanan Yönetmelik ve Yönergeleri, Ortaöğretim Genel Müdürlüğü Yayını, Temmuz,s.21,22,23, Ankara.

BİLGİN H N (1993) Çağdaş ve Demokratik Eğitim,Ders Geçme ve Kredi Uygulamaları Milli Eğitim Basımevi,s.18,141 İstanbul.

BLOOM S B (1979) İnsan Nitelikleri ve Okulda Öğrenme,(Çev:Dr Ali Özçelik) Milli Eğitim Basımevi, s.300,Ankara.

DEMİREL Ö (1998) Karşılaştırmalı Eğitim, Kardeş Kitap ve Yayınevi, s.16,Ankara.

DEMİREL Ö (2002) Kuramdan Uygulamaya Eğitim, Eğitimde Program Geliştirme, Pegem Yayıncılık, 4 Baskı,s.6, Ankara.

ERKAL M M, GÜVEN Ö, AYAN D (1998) Sosyolojik Açıdan Spor,Derya Yayınları,s.115, İstanbul.

KALYON T A (1994) Spor Hekimliği, Gata Basımevi, 2.Baskı, s.147-150, Ankara.

KURT İ (1996) “ Beden Eğitimi Öğretmen Yetiştirme Programlarının Değerlendirilmesi”, 2 Ulusal Beden Eğitimi ve Spor Sempozyumu Bildirisi, s.5,8 Ankara.

OĞUZKAN A F (1993) Eğitim terimleri Sözcüğü, Emel Matbaacılık San. Tic.Ltd.Şti, s.13,46-165,Ankara.

RUSSEL B (1996) Eğitim Üzerine, 3.Basım, Say Yayınları,(Çeviren. Nail Bezel), s.185, İstanbul.

SUVEREN S (1992) “ Okul Öncesi Çocuğunda Beden Eğitimi ve Spor”, Gazi Üniversitesi Eğitim fakültesi Dergisi, cilt:8,Sayı:1,s.132, Ankara.

TYLER W R (1950) Basic Principles of Curriculum Development And Instr – ruction University of Chicago Press,Chicago,s.4.

YETİM A (2000) Sosyoloji ve Spor, s.128, Ankara

YILDIRAN İ, YETİM A (1996) “Ortaöğretimde Beden Eğitimi Derslerinin Öncelikli Amaçları Üzerine Bir Araştırma” Gazi Üniversitesi B.E.S.Y.O, Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi,Cilt:1,Sayı.3, s.37, Ankara